

Nove knjige:

NAVODNJAVANJE POLJOPRIVREDNIH USEVA

Prof. dr Đuro Bošnjak

Izd. Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad, 1999.

Strana 340, slika 61, tabela 61, bibl. navoda 247, registar pojmova i indeks autora

Krajem 1999. godine pojavila se knjiga pod naslovom "Navodnjavanje poljoprivrednih useva", koju je napisao naš istaknuti naučni radnik i veliki znalac ove složene, značajne i veoma popularne delatnosti u biljnoj proizvodnji uz primenu vode, dr. Đuro Bošnjak, redovni profesor Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu.

Ovu knjigu monografskog karaktera zdušno pozdravljaju brojni korisnici, jer su je sa velikim interesovanjem očekivali već više od dve decenije. Naime, publikacija pod sličnim nazivom, u našoj literaturi pojavila se još 1976. godine. U međuvremenu stečena su mnoga nova saznanja i iskustva kako na našim, tako i na stranim prostorima. Autor ove knjige je svojim samopregornim, istrajnim i sistematskim radom u nauci i nastavi veoma uspešno obradio sve relevantne sadržaje i pretočio ih u deset tematskih celina. Sledi njihov kratak prikaz.

U prvom poglavlju je, pored značaja i kratkog istorijskog osvrtu navodnjavanja u svetu i našoj zemlji, dat i odgovarajući naglasak na probleme koji prate navodnjavanje (zabarivanje, zaslanjivanje, alkalizacija, ispiranje biljnih hraniva, irigaciona erozija).

U drugom poglavlju se razmatraju opšti činioci koji uslovljavaju potrebu za navodnjavanjem.

U trećem poglavlju se izražavaju opšte potrebe biljaka za vodom, tj. utvrđuje se deficit vode za uspešnu biljnu proizvodnju, putem referentne evapotranspiracije primenom klasičnih i savremenih pristupa.

Četvrto poglavlje se odnosi na ocenu kvaliteta vode za navodnjavanje s obzirom na njihov stepen saliniteta, otpornost biljaka prema toksičnim solima i zemljišne uslove pod kojima se voda primenjuje.

Peto, šesto i sedmo poglavlje su relativno manjeg obima i odnose se na sistem biljka-voda-zemljište, sa posebnim osvrtom na optimalnu vlažnost zemljišta, aktivnu rizosferu, normu zalivanja, vazдушnu i fiziološku sušu.

U osmom poglavlju razmatraju se agronomski aspekti pojedinih metoda navodnjavanja s obzirom na njihove tehničko - tehnološke prednosti i nedostatke, a time i ekonomske efikasnosti.

Deveto poglavlje se bavi režimom navodnjavanja na osnovu vodnog bilansa, koji je za naše prirodne uslove najprikladniji.

Deseto poglavlje je najobimnije i sveobuhvatno razmatra potrebe za vodom gotovo svih biljnih vrsta (žita, industrijskog krmnog bilja, raznog povrća, livada, pašnjaka, voćnjaka i vinograda), s obzirom na različitost bioloških karakteristika i specifičnosti tehnologije proizvodnje.

Knjiga koja se prikazuje napisana je lepim stilom, razni pojmovi i definicije su jasno formulisani. I pored brojnih poglavlja ona je sačuvala svoju konzistentnu celinu.

Recezentni ove značajne i vredne publikacije su takođe istaknuti stručni i naučni radnici - profesor dr Jordan Milivojević, dr Imre Molnar i dr Sima Belić, koji su svojim korisnim sugestijama doprineli opštem kvalitetu ove monografije. Ista je predviđena prevashodno kao udžbenik na redovnim i poslediplomskim studijama, ali ona je od velike upotrebne vrednosti i stručnjacima koji se bave ovom specifičnom aktivnosti biljne proizvodnje u uslovima navodnjavanja, čiji značaj dolazi do izražaja naročito u sušnim periodima. Iako knjigu prožimaju agro-tehnološki aspekti, ona je od sveopšte koristi kako meliorativcima, tako i hidrogradevinskim i mašinskim inženjerima, jer ne treba posebno dokazivati da je predmetna knjiga interdisciplinarne strukture.

Iz ne samo navedenih, već i drugih brojnih razloga - pre svega racionalnog korišćenja oba prirodna resursa vode i zemljišta - ova knjiga se najsrdačnije preporučuje svima koji u njoj mogu naći sve informacije, ideje, podatke i razna uputstva u praksi navodnjavanja. U svakom slučaju, izgradnji zalivnog sistema treba da prethode detaljna istraživanja zemljišta, podzemne i irigacione vode, kao i kontrola sistema u toku njegovog korišćenja.

Prof. dr Nikola Miljković